

WYROBY PLECIONKARSKO- -KOSZYKARSKIE	NORMA BRANŻOWA	BN-74 8460-13
	Rogożyna i wyroby plecionkarskie z rogożyny Nazwy i określenia	
	Grupa katalogowa IX 20	

PRZEDMOWA

Ujednolicenie terminologii z zakresu plecionkarstwa zostało zapoczątkowane zbiorem BN-69/8460-01-8460-07 Technologia wyrobów plecionkarsko-koszykarskich. Klasyfikacja i terminologia. Normy objęte tym pod zbiorem porządkują terminologię niezależnie od różnic charakterystycznych dla poszczególnych materiałów (np. wiklina, rogożyna, słoma plecionkarska, materiały rotangowe. Podobnie ogólny charakter mają późniejsze normy z tego podzbioru: BN-70/8460-09 Wyroby plecionkarsko-koszykarskie. Nazwy grup i BN-72/8460-20 Rysunek techniczny plecionkarski (jako norma wieloarkuszowa — realizowana sukcesywnie) oraz BN-74/8460-21 Dokumentacja projektowa wyrobów plecionkarsko-koszykarskich. Ogólne zasady opracowywania.

Następnie zostały opracowane normy terminologiczne dotyczące materiałów i wyrobów wiklinowych oraz materiałów rotangowych.

Niniejsza norma obejmuje charakterystyczną terminologię z zakresu materiałów i wyrobów rogożynowych. Uwzględnia ona również niektóre ogólne pojęcia, które nie zostały ujęte w uprzednio wymienionych normach.

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są podstawowe nazwy i określenia dotyczące rogożyny jako materiału plecionkarskiego i wyrobów plecionkarskich z rogożyny.

2. NAZWY I OKREŚLENIA

(2.1) **pałka wodna** (*Typha sp.*) rodzaj roślin z rodziny pałkowatych (*Typhaceae*), klasy jednoliściennych (*Monocotyledones*).

Roślina pałki wodnej składa się z korzeni, kłaczy i pędów wyrastających z węzłów kłaczy. W klimacie Polski pałka wodna rośnie w płytkich zbiornikach wodnych.

(2.2) **rogożyna** — ścięte liście pałki wodnej.

(2.3) **rogożyna plecionkarska** — części liści rogożynowych przydatne do produkcji plecionkarskiej.

(2.4) **pęd rogożynowy** — ścięty, zwarty zespół wszystkich liści rogożynowych wyrastających z jednego węzła; niekiedy wraz z pędem rogożynowym ścięty jest pęd kwiatowy luźno osadzony w środku pędu rogożynowego.

(2.5) **pęd kwiatowy** — bezlistny pęd, na którym osadzona jest kolba.

(2.6) **kolba** — kwiatostan lub owocostan pałki wodnej.

(2.7) **pochwa** — odcinek pędu rogożynowego, w którym liście ściśle do siebie przylegają; pochwa sięga od czoła dolnego do rozszczepu.

(2.8) **rozszczep** — miejsce na pędzie rogożynowym, gdzie rozchylają się zewnętrzne liście pędu.

(2.9) **jęczyzek** — środkowy liść pędu rogożynowego; występuje tylko w pędach rogożynowych bez pędu kwiatowego.

(2.10) **skórka** — zwarta tkanka okrywająca liść rogożynowy, nasycona substancjami woskowymi.

(2.11) **komora powietrzna** — ograniczony przegrodami element kanału powietrznego wewnątrz liścia rogożynowego; komory powietrzne są szczególnie duże i liczne w podwodnej części liścia.

(2.12) **czoło** — płaszczyna poprzecznego cięcia pędu, liścia lub pasemka rogożynowego; w pędach i liściach rozróżnia się: czoło dolne — w miejscu odcięcia pędu od kłacza — i czoło górne — w miejscu odcięcia czubów.

(2.13) **czub** — górna część liścia rogożynowego nieprzydatna dla plecionkarstwa.

(2.14) **odpady** — nieprzydatne dla plecionkarstwa lub nie spełniające wymagań norm przedmiotowych pędy i liście rogożynowe oraz czuby;

Zgłoszona przez Biuro Studiów i Projektów Drobnej Wytwórczości DROBPROJEKT

Ustanowiona przez Dyrektora BSIPDW DROBPROJEKT dnia 31 grudnia 1974 r.

jako norma obowiązująca w zakresie opracowywania dokumentacji technicznej od dnia 1 lipca 1975 r.

(Dz. Norm. i Miar nr 7/1975 poz. 19)

odpadami są również części liści rogożynowych nie wykorzystane przy wyplotie wyrobu.

(2.15) **zanieczyszczenia** — pędy kwiatowe pałki wodnej oraz części innych roślin, pozyskane wraz z rogożyną i nieoddzielone od niej.

(2.16) **wilgotność rogożyny** — stosunek masy wody zawartej w rogożynie do masy rogożyny w stanie zupełnie suchym, wyrażony w procentach.

(2.17) **rogożyna powietrzno-sucha** — rogożyna o wilgotności $15 \div 18\%$.

(2.18) **rogożyna pozornie sucha** — rogożyna o wilgotności powyżej 18% , która przy badaniu organoleptycznym robi wrażenie rogożyny powietrzno-suchej; pozorna suchość rogożyny występuje w okresie mrozów, gdy część wody w rogożynie jest zamrożona.

(2.19) **chodniki i otwory owadzie** — ślady żerowania larwy sówki trzciniowej.

(2.20) **przesuszenie** — wada rogożyny, charakteryzująca się kruchością i łamliwością rogożyny; powstaje wskutek zastosowania niewłaściwego procesu suszenia i magazynowania rogożyny.

(2.21) **łuszczenie skórki** — spękania, miejscowe ubytki i oddzielanie się płatków skórki od innych tkanek liścia rogożyny.

(2.22) **zaparzenie** — biochemiczna zmiana barwy rogożyny bez działania czynników mikroorganizmów, spowodowana niewłaściwym przechowywaniem rogożyny w zbyt wilgotnych warunkach; charakteryzuje się brązowymi plamami o różnych odcieniach.

(2.23) **pleśń** — ścieralne naloty grzybni widoczne w postaci plam lub całkowitego pokrycia powierzchni liści; pleśń jest jednym z objawów zgnilizny.

(2.24) **zgnilizna** — zmiana cech strukturalnych rogożyny spowodowana działalnością bakterii lub grzybów; charakteryzuje się plamami i wyraźnym osłabieniem właściwości mechanicznych materiału.

(2.25) **uszkodzenie mechaniczne** — otarcia skórki oraz nadłamanie, rozerwanie lub nacięcia liści rogożyny powstałe podczas procesu pozyskiwania i obróbki rogożyny.

(2.26) **wiązka rogożyny** — jednostka opakowania pędów rogożynowych; w wiązce pędy rogożynowe są ułożone czołami dolnymi w jednym kierunku; najczęściej używanymi wiązkami są skręcone w powrósło liście rogożynowe.

(2.27) **pasemko** — liść lub część liścia rogożyny podzielonego podłużnie na dwie lub więcej części; pasemko może być używane do wyplotu bez dalszej obróbki.

(2.28) **liczko** — powierzchnia pasemka pokryta skórka z połyskiem.

(2.29) **łączenie** — miejsce przedłużenia w wyplotu jednego pasemka innym pasemkiem; rozróżnia się łączenie nakładane, na styk i na węzeł.

(2.30) **plecionka rogożynowa** — wyrób rogożynowy o dowolnej długości, wykonany na całej długości jednym określonym splotem z dwóch lub więcej pasemek rogożynowych; plecionka jest tworzywem wyplotowym.

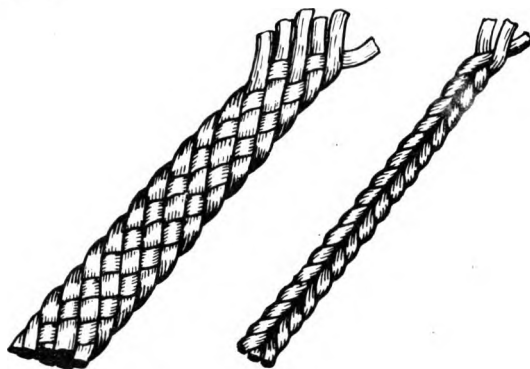
(2.31) **plecionka spiralna (sznurkowa)** — plecionka o splotie zwojowym prawo- lub lewoskrętnym dwu- lub wielopasemkowym — wg rys. 1.

BN-74/8460-13-1

Rys. 1

(2.32) **plecionka płaska (warkoczowa)** — plecionka z trzech lub więcej pasemek o splotie — wg rys. 2.

BN-74/8460-13-2

Rys. 2

(2.33) **plecionka graniasta** — plecionka z czterech lub więcej pasemek o splotie — wg rys. 3.

BN-74/8460-13-3

Rys. 3

(2.34) **motek** — jednostka opakowaniowa plecionki rogożynowej.

(2.35) **wyrób rogożynowy jednorodny** — wyrób, w którym rogożyna lub plecionka rogożynowa jest jedynym podstawowym materiałem plecionkarskim; wyrobem jednorodnym jest również wyrób wykonany z rogożyny i plecionki rogożynowej.

(2.36) **wyrób rogożynowy niejednorodny** — wyrób, w którym razem z rogożyną lub plecionką rogożynową jest użyty inny podstawowy materiał plecionkarski.

(2.37) **wyrób pełnowyplatany** — wyrób, którego elementy są wyplecione ściśle, bez zamierzonych prześwitów.

(2.38) **wyrób ażurowy** — wyrób, którego elementy są wyplecione z zamierzonymi i określonymi prześwitami.

(2.39) **wyrób o wyplocie mieszanym** — wyrób, którego elementy są wyplecione częściowo ściśle oraz częściowo ażurowo.

(2.40) **prawa strona wypłotu** — strona wypłotu z liczkami, bez widocznych łączy i czół, spełniająca wyższe niż lewa strona wymagania w zakresie estetyki wyglądu i wykonania.

(2.41) **lewa strona wypłotu** — strona wypłotu przeciwległa w stosunku do prawej strony wypłotu.

(2.42) **element wyrobu** — część konstrukcyjna wyrobu; rozróżnia się następujące elementy wyrobu: dno, ściankę (boki), zakończenie, pokrywę, zamknięcie, złącze i uchwyt.

(2.43) **sortyment wyrobów** — wyroby rogożynowe o jednakowych cechach pod względem ustalonych kryteriów podziału.

(2.44) **partia wyrobów** — określona liczba wyrobów jednego sortymentu, pochodząca od jednego dostawcy i jednorazowo przedstawiona do odbioru i badań.

(2.45) **dostawa** — wyroby rogożynowe dostarczone w postaci jednej lub wielu partii, objęte jednym dokumentem rozliczenia.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. **Instytucja opracowująca normę** — Biuro Studiów i Projektów Drobnej Wytwórczości DROBPROJEKT w Warszawie.

2. Gatunki rodzaju *Typha* występujące w Polsce

- T. *latifolia* — pałka wodna szerokolistna,
- T. *angustifolia* — pałka wodna wąskolistna,
- T. *angustata* — pałka wodna zwężona,
- T. *minima* — pałka wodna mała,
- T. *orientalis* — pałka wodna wschodnia,
- T. *Voroszczagini* — pałka wodna Woroszczagina,
- T. *Laxmani* — pałka wodna Laxmana,
- T. *elephantis* — pałka wodna słoniowa.

W plecionkarstwie największe zastosowanie ma rogożyna z dwóch gatunków pałki wodnej: szerokolistnej i wąskolistnej.

3. **Autor projektu normy** — mgr inż. Józef Skitał — Lubelskie Przedsiębiorstwo Produkcji Leśnej LAS.

4. Skorowidz

chodniki i otwory owadzie 2.19
 czoło 2.12
 czub 2.13
 dostawa 2.45
 element wyrobu 2.42
 jęczeczek 2.9
 kolba 2.6
 komora powietrzna 2.11
 lewa strona wypłotu 2.41
 liczko 2.28
 łączenie 2.29
 łuszczenie skórki 2.21
 motek 2.34

odpady 2.14
 pałka wodna (*Typha* sp.) 2.1
 partia wyrobów 2.44
 pasemko 2.27
 pęd kwiatowy 2.5
 pęd rogożynowy 2.4
 plecionka graniasta 2.33
 plecionka płaska (warkoczowa) 2.32
 plecionka rogożynowa 2.30
 plecionka spiralna (sznurkowa) 2.31
 pleśń 2.23
 pochwa 2.7
 prawa strona wypłotu 2.40
 przesuszenie 2.20
 rogożyna 2.2
 rogożyna plecionkarska 2.3
 rogożyna powietrzno-sucha 2.17
 rogożyna pozornie sucha 2.18
 rozszczep 2.8
 skórka 2.10
 sortyment wyrobów 2.43
 uszkodzenie mechaniczne 2.25
 wiązka rogożyny 2.26
 wilgotność rogożyny 2.16
 wyrób ażurowy 2.38
 wyrób o wyplocie mieszanym 2.39
 wyrób pełnowyplatany 2.37
 wyrób rogożynowy jednorodny 2.35
 wyrób rogożynowy niejednorodny 2.36
 zanieczyszczenia 2.15
 zaparzenie 2.22
 zgnilizna 2.24